



Sağlık Hizmetleri Araştırma Dergisi

Health Services Research Journal

| hesjournal.cumhuriyet.edu.tr

Founded: 2022

e-ISSN: 2980-3713

Publisher: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

The Changing Face of Fatherhood: The Paternal Role in Interaction with Parental Attitudes

Ferdağ Yıldırım^{1*}¹ Department of Health Programs, Vocational School of Health Services, Sivas Cumhuriyet University, Sivas, Türkiye

*Corresponding author

Review

History

Received: 05/06/2025

Accepted: 25/06/2025

Copyright



This work is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International License

ABSTRACT

Parental attitudes and the paternal role are two fundamental concepts that significantly influence a child's developmental process. Parental attitude encompasses the behaviors, approaches, and communication styles that parents adopt toward their children, directly affecting the child's personality development, self-concept, and social adjustment. In this context, the importance of fathers participating in the child-rearing process as actively as mothers is increasingly emphasized. Numerous studies have demonstrated that especially democratic and supportive parental attitudes enhance the quality of father-child relationships and promote paternal involvement. One of the key factors influencing the extent and manner of fathers' involvement in childcare is their perception of the paternal role. This perception is closely linked to how fathers define and internalize their parenting role and can influence the attitudes they adopt in raising their children. The level of responsibility fathers assume, their provision of care, emotional support, and participation in educational processes are largely shaped by this perception. The aim of this review study is to examine the relationship between parental attitudes and the paternal role in light of recent research findings. The study discusses the forms of paternal involvement in childcare across different cultural contexts and the parenting approaches, intra-family dynamics, and social expectations that shape this process. The review highlights that effective parenting practices that support child development are shaped not only by individual factors but also by broader cultural and structural influences. In this regard, the study aims to provide a theoretical foundation for future research on parental attitudes, perceptions of the paternal role, and paternal involvement.

Keywords: Father Role Perception, Parental Attitudes, Father Involvement and Parental Attitude Interaction

Baba Olmanın Dönüşen Yüzü: Ebeveyn Tutumlarıyla Etkileşimli Babalık Rolü

Derleme

Süreç

Geliş: 05/06/2025

Kabul: 25/06/2025

Öz

Ebeveyn tutumları ve babalık rolü, çocuğun gelişim sürecinde etkili olan iki temel kavram olarak öne çıkmaktadır. Ebeveyn tutumları; ebeveynlerin çocuklarına yönelik davranış, yaklaşım ve iletişim biçimlerini yansıtarak, çocuğun kişilik gelişimi, benlik algısı ve sosyal uyumunu doğrudan etkilemektedir. Bu bağlamda, sadece annelerin değil, babaların da çocuk yetiştirme sürecine aktif biçimde katılmasının önemi gün geçtikçe daha fazla vurgulanmaktadır. Çalışmalar, özellikle demokratik ve destekleyici tutumların, babaların çocukla kurduğu ilişkinin niteliğini artırdığını ve baba katılımını teşvik ettiğini ortaya koymaktadır. Bu derleme çalışmasının amacı, araştırma bulguları ışığında ebeveyn tutumları ile baba katılımı arasındaki ilişkiyi ele almaktır. Çalışmada, son yıllarda yapılan çalışmalar incelenerek, farklı kültürel bağlamlarda babaların çocuk bakımına katılım biçimleri ve bu süreci şekillendiren ebeveynlik yaklaşımları, toplumsal cinsiyet rolleri, aile içi dinamikler ve sosyal beklentilerin baba katılımı üzerindeki etkileri tartışılmıştır. Derleme sonucunda, çocuk gelişimini destekleyen etkili ebeveynlik uygulamalarının sadece bireysel değil, aynı zamanda kültürel ve yapısal faktörlerle de şekillendiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda çalışma, ebeveyn tutumları ve baba katılımı konularında yürütülecek gelecekteki nitel araştırmalara kuramsal ve yöntemsel bir temel sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Babalık Rolü Algısı, Ebeveyn Tutumu, Babalık Rolü ve Ebeveyn Tutumu Etkileşimi



fyildirim@cumhuriyet.edu.tr



0000-0002-0488-3088

How to Cite: Yıldırım, F. (2025). The Changing Face of Fatherhood: The Paternal Role in Interaction with Parental Attitudes. *Health Services Research Journal*, 3(1): 33-38.

Giriş

Babalık rolü algısı; toplumsal cinsiyet rolleri, kültürel değerler ve bireysel inançlarla şekillenen dinamik bir kavramdır. Geleneksel rollerden uzaklaşan çağdaş babalar, çocuklarının bakım ve gelişim süreçlerine daha aktif katılım göstermekte; bu durum ebeveyn tutumlarında da önemli değişiklikler yaratmaktadır (Lamb, 2010; Pleck, 2010). Ebeveyn tutumları, çocukların psikososyal gelişiminde belirleyici rol oynamakta ve babaların katılımcı rollerini doğrudan etkilemektedir (Baumrind, 1967). Bu açıdan bakıldığında, babalık rolüne ilişkin algılar ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi anlamak, çocuk gelişimini çok yönlü olarak değerlendirmek açısından kritik bir öneme sahiptir.

Kavramsal Çerçeve

Anne babalık toplumlara ve kültürle göre pek çok farklılık göstererek günümüze dek süregelen, anne ve babalar tarih boyunca toplumsal açıdan çeşitli roller üstlenmişlerdir. Son yıllarda yaşanan çok sayıda sosyal, kültürel ve ekonomik dönüşümler, yeni aile yapılarında ve kadın ve erkek rollerinde değişimlere yol açmıştır (Carrillo Ávila vd., 2016). Babanın çocuk gelişimindeki rolüne ilişkin günümüze gelinceye değin yapılan araştırmalar ve teorik bilgiler, çocuk bakımına yönelik köklü tutumların bazılarının değiştiğini, artık her iki ebeveynin de çocuğunun bakımına katıldığını göstermektedir (Cabrera vd., 2017). Babalık rolü, tarihsel olarak ailenin ekonomik geçimini sağlayan, özellikle çocuklara disiplin uygulayan ve aile içinde otorite figürü olan bir konumda tanımlanmıştır. Ancak toplumsal cinsiyet rolleriyle ilgili değişen değerler, babalık algısında da önemli değişimlere yol açmıştır. Geleneksel aile yapıları içerisinde babalar çoğunlukla çocuk bakımının dışında konumlandırılmışken, modern toplumsal yapıların etkisiyle değişen ailede, artık babaların daha etkin ve daha katılımlı olmaları beklenmektedir.

Lamb (2000) baba katılımını; etkileşim (çocukla doğrudan zaman geçirme), erişilebilirlik (çocuğun ihtiyaç duyduğu anlarda ulaşılabilir olma) ve sorumluluk (çocuğun bakım ve gelişimiyle ilgili kararları üstlenme) olmak üzere üç temel boyutta tanımlamaktadır. Bu tanıma göre, babaların yalnızca fiziksel olarak çocuklarının yanında bulunmaları yeterli olmamakta; duygusal ve bilişsel katılım da babalık rolünün önemli bir parçası sayılmaktadır. Lamb'ın bu tanımının yanında, Pleck (2010) ise toplumsal cinsiyet rollerinin babalık davranışlarını nasıl şekillendirdiğine odaklanmaktadır. Çalışmalarında, geleneksel cinsiyet rollerine sahip babaların çocuk bakımında daha az sorumluluk üstlendiği; buna karşın eşitlikçi tutumlar sergileyen babaların çocuklarıyla daha fazla zaman geçirdiği ve bakım süreçlerine aktif olarak katıldığı belirtilmektedir.

Hindistan'da yürütülen kültürler arası bir araştırma, erkeklerin toplumsal alandaki güçlerini koruma çabasının babalık rollerini kısıtladığını ortaya koymaktadır. Bu durum, geleneksel erkeklik normlarının erkekler üzerinde baskı kurarak onların ebeveynlik rollerinden uzaklaşmasına neden olduğunu göstermektedir (Derne,

1994). Bu tür çalışmalar, toplumsal cinsiyet rollerinin babalık algısını ve ebeveynlik tutumlarını şekillendirdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle eşitlikçi ve katılımcı aile modellerinin, çocuk gelişimi açısından daha işlevsel babalık rollerinin oluşmasına katkı sağladığı vurgulanmaktadır.

Çocuğun bakımında ve gelişiminde, çocukluk döneminden itibaren en etkili belirleyiciler anne babalardır. Anne babaların en temel amacı, çocuklarının kendilerini olduğu gibi kabul etmelerini ve özsaygı geliştirmelerini destekleyerek onların hayata hazırlanmalarını sağlamaktır (Axpe vd., 2019). Anne babalık davranışlarını şekillendiren çok boyutlu etkenler arasında çocuğun kişiliği, anne babanın kendi kişilik özellikleri, anne babalıkla ilgili algıları, babanın sosyal ilişkileri, inanç sistemleri ve anne babalık rolleri ve tutumları da belirleyici rol oynamaktadır (Belsky vd., 1984; Sameroff ve Fiese, 2000; Wang ve Cheung, 2023).

Babalık Rolü Algısı

Babalık rolü çocuğun sadece fiziksel değil, duygusal, bilişsel ve sosyal gelişim gereksinimlerinin de karşılanmasını kapsayan dinamik bir süreçtir (Mutlu, 2018; Lamb, 2010). Babalık rolü, hem toplumsal beklentiler ve toplum tarafından biçilen rolü hem de kişinin bu rolü üstlenme biçimini ifade etmektedir. Bireylerin ve toplumsal yapının babalık rolünü nasıl algıladığı, babalık rolünün nasıl tanımlandığına ve ortaya konan babalık rolüne etki etmektedir (Kuzucu, 2011). Yapılan çeşitli araştırmalar, babaların geleneksel rollerinden uzaklaşarak modern babalık anlayışını benimsediklerini ve bu doğrultuda annelerle birlikte çocuk bakımına daha aktif biçimde katılmalarının görece yeni bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır (Rakotomanana vd., 2021; Pleck, 2010). Bir çalışma, İsveç'in eşitlikçi ebeveynlik rolleri anlayışının en yaygın olduğu ülkelerden birisi olduğunu göstermektedir. İsveçli babalar doğum izni ve esnek çalışma saatleri haklarını kullanmakta, çocukların bakımında aktif rol üstlenmektedir. Bu durum, "baba katılımı" modelinin toplumda içselleşmesini sağlamıştır (Haas ve Hwang, 2008). Japonya'da son yıllarda devlet politikaları, babaların çocuk bakımına katılımını artırmaya yönelik düzenlemeler getiriyor olsa da geleneksel babalık rolleri hâlâ devam etmektedir (Ishii-Kuntz, 2013). ABD'de modern babalık hem ekonomik destek hem de duygusal bağlılıkla tanımlanmaktadır. Babaların çocuklarıyla kaliteli zaman geçirmesi, empatik ve destekleyici bir rol üstlenmesi ideal babalık modeli olarak görülür. Ancak sınıf ve etnik köken farklılıkları babalık deneyimini de farklılaştırmaktadır (Lamb, 2010).

Geleneksel ataerkil aile yapısı hala etkili olmakla birlikte, Güney Kore'de modern babalık giderek önem kazanmaktadır. Hükümetin aile dostu politikaları ve iş yerinde babalık izni uygulamaları, babaların çocuk bakımına daha çok katılımını teşvik etmektedir (Ko vd., 2021). Almanya'da modern babalık, eşitlikçi ebeveynlik anlayışıyla bütünleşmiştir. "Elternzeit" (ebeveyn izni)

kapsamında hem annelere hem babalara doğum sonrası uzun süreli izin hakkı tanınır. Babaların çocuk yetiştirme sürecine katılımı sosyal norm haline gelmiştir (Schober, 2013). Türkiye’de babalık rolü, tarihsel süreç içerisinde toplumsal, ekonomik ve kültürel değişimlere bağlı olarak dönüşüm geçirmiştir. Geçmişte geleneksel toplumsal yapılarda ailenin otorite figürü olarak tanımlanan, çocuğuna karşı mesafeli ve katı disiplin anlayışına sahip babalık rolü günümüzde yerini, çocuğun bakımını eşyle birlikte yürüten, daha katılımcı, duygusal olarak ilgili ve bakım veren bir babalık anlayışına bırakmıştır. Bu dönüşüm, sadece bireysel tutum değişikliklerinden değil, aynı zamanda toplumsal yapının, aile dinamiklerinin ve kadın-erkek rollerine ilişkin anlayışların değişmesinden de kaynaklanmaktadır (Kuzucu, 2011; Ünal ve Kök, 2015; Şahin ve Mercan, 2017). Farklı ülke örneklerinde görüldüğü gibi günümüzde babaların birçoğu çocuklarının gelişimiyle daha fazla ilgilenmekte, onlarla daha fazla zaman geçirmekte ve ilgili babalık rolünü üstlenmektedir (Barker vd., 2011).

Ebeveyn Tutumu

Babalık rollerindeki değişim, yalnızca babaların çocuk bakımına katılımını değil, aynı zamanda sergiledikleri ebeveyn tutumlarının niteliğini de değiştirmektedir. Ebeveyn tutumları, çocuğun kişilik gelişimi, sosyal uyumu ve psikolojik iyi oluşu üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir. Ebeveyn tutumları, ebeveynlerin günlük etkileşimler sırasında çocuklarının davranışlarını ortaya çıkarma, engelleme, etkileme veya başka şekilde kontrol etme yollarının geniş bir yelpazesi olarak tanımlanmaktadır (He vd., 2021). Ebeveyn tutumları, anne ve babaların çocuklarına karşı sergiledikleri duygu, düşünce ve davranış örüntüleri olarak tanımlanmaktadır. Bu tutumlar, çocuğun dünyayı algılayış biçiminden benlik saygısına, duygusal düzenlenmesinden akademik başarısına kadar pek çok alanda çocuğun gelişimini etkilemektedir (Bornstein, 2015). Ebeveynlik tutumları, bireylerin çocuk yetiştirme biçimlerini ve bu süreçte benimsedikleri yaklaşımları ifade eder. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde Baumrind’in farklı ebeveyn tutumlarını otoriter (ebeveyn merkezli), izin verici (çocuk merkezli) ve yetkili (demokratik) ebeveyn tutumu olmak üzere üç başlık altında ele aldığı görülmektedir. Baumrind’in sınıflandırmasının diğer çalışmalara temel oluşturduğu, Maccoby ve Martin’in (1983) bu sınıflamaya ilgisiz/ihmalî tutumu da ekleyerek literatürü genişlettiği bilinmektedir (Sarwar, 2016). Son çalışmalar ise, ebeveyn tutumlarının sıcak ilgi (ya da kabul) ve kontrol (ya da disiplin) olarak isimlendirilen iki temel boyut ve dört temel kategoride (otoriter, yetkili, hoşgörülü ve ihmal edici) ele alındığını göstermektedir (Chen vd., 2024; Hosokawa and Katsura, 2019).

Ebeveyn tutumlarının her biri, çocuğun psikososyal gelişiminde farklı sonuçlar doğurabilmektedir (Lamborn vd., 1991; Steinberg vd., 1994). Kültürlere göre farklılık göstermekle birlikte, son çalışmalar çocuk için en uygun tutumun sıcak ilgi/hoşgörülü tutum olduğunu göstermektedir. Genellikle Batı ülkelerinde yapılan çok

sayıda çalışmada, sıcak ilgili tutumun olumlu sonuçlarla; otoriter tutumun ise, olumsuz sonuçlarla ilişkili olduğu bulunmuştur (Sümer vd., 2010; Lavrič ve Naterer, 2024).Yapılan bir çalışma; başlangıçta İspanya, Brezilya ve Portekiz dahil olmak üzere Avrupa ve Latin Amerika ülkelerinde, son zamanlarda da İsveç, Slovenya, Çek Cumhuriyeti, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, İtalya, Türkiye ve Norveç gibi ülkelerde hoşgörülü ve aynı zamanda disiplin içeren bir ebeveyn tutumunun çocukların gelişimi açısından koruyucu bir rol oynadığını vurgulamaktadır (García vd., 2020). Literatürde, demokratik ebeveyn tutumlarının çocukların psikolojik gelişimi üzerinde olumlu etkilerinin olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, demokratik ebeveyn tutumlarının çocukların şiddet eğilimlerini azaltıcı etkisi olduğu belirtilmiştir (Kulakçı-Altıntaş ve Ayaz-Alkaya, 2019).

Demokratik tutum; yüksek düzeyde sıcaklık ve denetimi aynı anda içeren bir yaklaşımı temsil ederken, otoriter tutum; katı kurallara dayalı ve sevgi göstergelerinden uzak bir yaklaşımdır (Spera, 2005). Uluslararası çalışmalar, demokratik ebeveynlik yaklaşımının çocuklarda daha yüksek öz düzenleme, sosyal sorumluluk ve akademik başarı ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Barber vd., 2005; Kapetanovic vd., 2014; Pinquart, 2016). Benzer şekilde olumsuz ebeveyn tutumlarının ise; çocuklarda davranış sorunları, kaygı ve depresyon belirtilerinin artışı ile bağlantılı olduğu bildirilmektedir (Rohner, 2004; Khaleque ve Rohner, 2012). Yakın zamanlarda yapılan araştırmalar, olumsuz ebeveyn tutumlarının—özellikle zorlayıcı, saldırgan ve fiziksel cezayı içeren otoriter yaklaşımların—çocuklarda depresyon, akran zorbalığı ve diğer olumsuz gelişimsel sonuçlarla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Sturge-Apple vd., 2014). Çalışmalar, otoriter ebeveynlik tutumunun yüksek kontrol ve düşük ilgi ile tanımlanabileceğini, bu durumun çocukların değerleri içselleştirme süreçlerini, özsaygı gelişimlerini, sosyal beceri gelişimini ve akran ilişkilerini olumsuz etkileyebildiğini göstermektedir (Gaertner vd., 2007). Otoriter tutumlar çoğunlukla geleneksel cinsiyet rollerini benimseyen aile yapılarıyla örtüşmekte; bu durum özellikle babaların çocuk bakımına katılımını sınırlandırmaktadır. Gracia ve Esping-Andersen’in (2023) bulgularına göre, geleneksel cinsiyet ideolojilerine sahip babalar çocuk bakımında daha az aktif rol üstlenmekte ve bu da bakım rollerinin büyük oranda annelere kalmasına neden olmaktadır.

Anne baba rolleri, tutum ve davranışları kültür ve değerler aktarımında temel sosyalizasyon araçları olma nedeniyle kültürden bağımsız olarak düşünülemez. Kültürel değerler, ebeveynlerin sosyal bilişlerini ve ebeveynlik uygulamalarını etkileyen önemli faktörler olarak düşünülebilir. Her kültürde ebeveynler kendi değerler sistemini ve temel tutumlarını çocuklarına aktarmak amacıyla kendi kültürü için işlevsel olan çocuk yetiştirme tutum ve davranışlarını günlük uygulamalarına yansıtır (Cheah, 2016). Ebeveynlerin çocuklarına değer aktarımı, sadece bireysel tercihler değil, aynı zamanda

içinde bulundukları kültürel normlar ve değer sistemleri tarafından da belirlenmektedir. Nitekim son yıllarda yapılan bazı araştırmalar, ebeveyn bilişlerinin ve uygulamalarının çoğunun kültürel olarak organize edildiğine ilişkin artan bir farkındalık ve kabulü yansıtmaktadır. Bu çalışmalar, ebeveyn sosyal bilişlerinin ve uygulamalarının ortaya çıktıkları kültürel bağlamlar içinde anlaşılması ve incelenmesi gerektiğini öne sürmektedir (Khaleque, 2013).

Babaların ebeveyn rollerine ilişkin anlayışları ve sıcak/ilgili ebeveyn tutumları ile çocukların uyumlu davranışları arasında olumlu bir ilişki bulunmaktadır (Zhang vd., 2022). İlgili ebeveyn tutumları ile büyütülmemiş erkek çocuklarının yetişkinlik döneminde babalık algısı değişmekte ve babalık rolüne yeterince hazırlanamamakta, babalık rollerine uyum sağlamada sıkıntı yaşamakta ve çocukları ile ilişkileri istenen düzeyde olamamaktadır. Schofield ve Weaver (2015), ebeveynlerin demokratik tutumlarının ebeveynlik davranışlarını etkilediğini ve bu etkinin çiftler arasında karşılıklı olduğunu belirtmişlerdir.

Deleş ve Kaytez (2020) çalışmalarında, lisansüstü mezunu babaların babalık rolü algılarının ve baba katılım düzeylerinin, ortaokul mezunu babalara kıyasla anlamlı derecede daha yüksek olduğunu bildirmiştir. Benzer şekilde, Kuruçırak (2010), Telli ve Özkan (2016) ile Türkoğlu ve Akduman (2016) da yaptıkları araştırmalarda öğrenim durumu ile babalık rolü algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler saptamışlardır. Gözübüyük ve Özbey (2020) ise, öğrenim düzeyinin artmasıyla birlikte babaların babalık rollerine daha kolay adapte olduklarını ve çocuk bakımına daha aktif katılım sağladıklarını ortaya koymuştur. Sımsıkı'nın (2011) araştırmasında da lisans ve lisansüstü mezunu babaların baba katılımına daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, eğitim düzeyinin yükselmesinin babalık rolüne ilişkin algı ve davranışlarda olumlu etkiler yarattığı söylenebilir. Literatürde, ebeveynlik tutumlarının yaşla birlikte değişebileceği ve genç ebeveynlerin daha esnek ve destekleyici yaklaşımlar benimseyebileceği belirtilmektedir. Örneğin, Lee ve Han (2021) tarafından yapılan bir çalışmada, ebeveynlik tutumlarının çocukların gelişim evrelerine göre değişiklik gösterdiği ve ebeveynlerin tutumlarında zamanla geçişler yaşandığı bulunmuştur. Ayrıca, Ortega vd. (2023) tarafından yapılan bir çalışmada, erken ergenlik dönemindeki çocukların ebeveynlerini daha şefkatli ve destekleyici olarak algıladıkları ve bu algının çocukların duygusal durumları üzerinde olumlu etkileri olduğu belirtilmiştir. Bu bulgular, genç ebeveynlerin daha demokratik ve destekleyici tutumlar sergileyebileceğini ve bu tutumların çocukların duygusal ve psikolojik gelişimleri üzerinde olumlu etkiler yaratabileceğini göstermektedir. Bu araştırmalar da göstermektedir ki, ebeveynlik tutumları birçok faktörden etkilenmekte ve kültürden kültüre farklılaşmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, toplumsal dönüşümle birlikte değişen babalık rolünün ve ebeveynlik tutumlarının çocuk gelişimi üzerindeki etkisini ele almıştır. Ulaşılan bulgular, geleneksel baba figürünün yerini giderek daha fazla katılımcı ve sorumluluk sahibi bir babalık rolü anlayışına bıraktığını göstermektedir. Aynı zamanda, ebeveyn tutumlarının da bu paralelde değişim gösterdiğini, yalnızca bireysel tercihlerle değil; toplumsal değerler ve kültürel yapılarla şekillendiği de açık biçimde ortaya koymuştur. Bununla birlikte babaların çocukların gelişiminde daha etkin rol alabilmesi, toplumsal düzeyde farkındalık oluşturulması ve bu farkındalığın nitelikli eğitim programlarıyla desteklenmesi hala önemli bir gereksinimdir. Özellikle genç yaşta ebeveyn olacak babalar için geliştirilecek eğitim içerikleri, ebeveynlik becerilerinin gelişmesini sağlayarak çocuklara yönelik bakım ve iletişim süreçlerini olumlu yönde etkileyecektir. Günümüzde dijital medya aracılığıyla sunulan ebeveynlik bilgileri, ebeveyn tutumlarını etkileyen önemli bir faktör haline gelmiştir. Bu nedenle dijital içeriklerin güvenilir, bilimsel, toplumsal ve kültürel değerlere duyarlı biçimde hazırlanması, ebeveynlerin doğru bilgiye ulaşmasını kolaylaştıracaktır. Ayrıca, baba-çocuk ilişkisini destekleyici sosyal projeler ve politik düzenlemeler hem bireysel hem toplumsal düzeyde olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Sonuç olarak, babalık rolünün güçlendirilmesi ve sağlıklı ebeveynlik tutumlarının geliştirilmesi, sadece bireysel aile yapıları açısından değil; toplumun genel refahı ve çocukların çok yönlü gelişimi açısından da kritik bir öneme sahiptir. Bu doğrultuda geliştirilecek çok disiplinli, kapsayıcı ve sürdürülebilir stratejiler hem akademik alana hem de uygulamaya anlamlı katkılar sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Axpe, I; Rodríguez-Fernández, A; Goñi, E; ve Antonio-Agirre, I. (2019). Parental socialization styles: The contribution of paternal and maternal affect/communication and strictness to family socialization style. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(12), 2204. <https://doi.org/10.3390/ijerph16122204>
- Barber, B. K; Stolz, H. E; and Olsen, J. A. (2005). Parental support, psychological control, and behavioral control: Assessing relevance across time, culture, and method. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 70(4), 1–137. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5834.2005.00365.x>
- Barker, B; Illes, J. E; ve Ramchandani, P. G. (2017). Fathers, fathering and child psychopathology. *Current Opinion in Psychology*, 15, 87–92. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.02.015>
- Belsky, J; Gilstrap, B; ve Rovine, M. (1984). The Pennsylvania Infant and Family Development Project, I: Stability and change in mother-infant and father-infant interaction in a family setting at one, three, and nine months. *Child Development*, 55(3), 692–705. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/6734311/>

- Bornstein, M. H; Putnick, D. L; ve Suwalsky, J. T. D. (2018). Parenting cognitions → parenting practices → child adjustment? The standard model. *Development and Psychopathology*, 30(2), 399–416. <https://doi.org/10.1017/S0954579417000931>
- Bornstein, M. H; and Bradley, R. H. (Eds.). (2014). *Socioeconomic status, parenting, and child development*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781410607027>
- Cabrera, N. J; Karberg, E; Malin, J. L; ve Aldoney, D. (2017). The magic of play: Low-income mothers' and fathers' playfulness and children's emotion regulation and vocabulary skills. *Infant Mental Health Journal*, 38(6), 757–771. <https://doi.org/10.1002/imhj.21682>
- Carrillo, S; Bermúdez, M; Suárez, L; Gutiérrez, M. C; ve Delgado, X. (2016). Father's perceptions of their role and involvement in the family: A qualitative study in a Colombian sample. *Revista Costarricense de Psicología*, 35(2), 37–54.
- Cheah, C. S. L. (2016). Commentary: Charting future directions for research on Asian American child development. *Child Development*, 87(4), 1055–1060. <https://doi.org/10.1111/cdev.12580>
- Chen, F; Garcia, O. F; Alcaide, M; Garcia-Ros, R; ve Garcia, F. (2024). Do we know enough about negative parenting? Recent evidence on parenting styles and child maladjustment. *The European Journal of Psychology Applied to Legal Context*, 16(1), 37–48. <https://doi.org/10.5093/ejpalc.2024a4>
- Deleş, B; ve Kaytez, N. (2020). Okul öncesi dönemde çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ile baba katılım durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, (84), 101–116.
- Derné, S. (1994). Hindu men talk about controlling women: Cultural ideas as a tool of the powerful. *Sociological Perspectives*, 37(2), 203–227. <https://doi.org/10.2307/1389320>
- Gaertner, B. M; Spinrad, T. L; Eisenberg, N; ve Greving, K. A. (2007). Parental childrearing attitudes as correlates of father involvement during infancy. *Journal of Marriage and Family*, 69(4), 962–976. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2007.00424.x>
- García, F; Serra, E; Zacarés, J. J; ve Garcia, O. F. (2020). Parenting styles and short- and long-term socialization outcomes: A study among Spanish, Portuguese, and Brazilian adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(7), 2370. <https://doi.org/10.3390/ijerph17072370>
- Gözübüyük, A; ve Özbey, S. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının motivasyon düzeyleri ile baba-çocuk ilişkisi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 23–37. <https://doi.org/10.21733/ibad.763103>
- Gracia, P; ve Esping-Andersen, G. (2023). Traditional gender ideologies and father involvement in childcare: Evidence from European countries. *Sex Roles*, 89(3–4), 171–188. <https://doi.org/10.1007/s11199-023-01386-6>
- Haas, L; ve Hwang, C. P. (2008). The impact of taking parental leave on fathers' participation in childcare and relationships with children: Lessons from Sweden. *Community, Work ve Family*, 11(1), 85–104. <https://doi.org/10.1080/13668800701785382>
- He, H; Usami, S; Rikimaru, Y; and Jiang, L. (2021). Cultural roots of parenting: Mothers' parental social cognitions and practices from Western US and Shanghai/China. *Frontiers in Psychology*, 12, 565040. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.565040>
- Ishii-Kuntz, M. (2013). Work environment and Japanese fathers' involvement in child care. *Journal of Family Issues*, 34(2), 250–269. <https://doi.org/10.1177/0192513X12437708>
- Kapetanovic, S; Rothenberg, W. A; Lansford, J. E; Bornstein, M. H; Chang, L; Deater-Deckard, K; and Bacchini, D. (2020). Cross-cultural examination of links between parent–adolescent communication and adolescent psychological problems in 12 cultural groups. *Journal of Youth and Adolescence*, 49, 1225–1244. <https://doi.org/10.1007/s10964-020-01232-9>
- Khaleque, A. (2013). Perceived parental warmth, and children's psychological adjustment, and personality dispositions: A meta-analysis. *Journal of Child and Family Studies*, 22(2), 297–306. <https://doi.org/10.1007/s10826-012-9579-z>
- Khaleque, A; and Rohner, R. P. (2012). Transnational relations between perceived parental acceptance and personality dispositions of children and adults: A meta-analytic review. *Personality and Social Psychology Review*, 16(2), 103–115. <https://doi.org/10.1177/1088868311418986>
- Kırağ, N; ve Çakır, İ. (2019). 0-6 yaş çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve ilişkili faktörler. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(3), 117–122.
- Ko, K; Kang, Y; and Choi, J. (2022). Patterns of paternal involvement of Korean fathers: A person-centered approach. *Journal of Family Issues*, 43(9), 2505–2528. <https://doi.org/10.1177/0192513X211030936>
- Kök, E. E; ve Ünal, F. (2015). 0–6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin babalık rolüne ilişkin görüşleri. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(4), 1383–1392.
- Kulacki-Altintas, H; ve Ayaz-Alkaya, S. (2019). Parental attitudes perceived by adolescents, and their tendency for violence and affecting factors. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(1), 200–216. <https://doi.org/10.1177/0886260516645577>
- Kuruçırak, Ş. (2010). 4–12 aylık bebeği olan babaların, babalık rolü algısı ile bebek bakımına katılımı arasındaki ilişki (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kuzucu, Y. (2011). Değişen babalık rolü ve çocuk gelişimine etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35), 79–89.
- Lamb, M. E. (Ed.). (2010). *The role of the father in child development* (5th ed.). Wiley.
- Lavrič, M. & Naterer, A. (2024). *The power of authoritative parenting: A cross-national study of effects of exposure to different parenting styles on life satisfaction*. *Children and Youth Services Review*, 165, 107884.
- Mutlu, H. (2018). *Baba destek eğitim programının aile işlevleri üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). ProQuest Dissertations ve Theses. <https://www.proquest.com/dissertations-theses/baba-destek-eğitim-programının-aile-işlevleri/docview/2925383775/se-2>
- Ortega, B; Mateo, A; Jimeno, M. V; ve Ricarte, J. J. (2023). Age and gender differences in perceived parenting styles and emotional outcomes in early adolescents. *Journal of Family*
- Pinquart, M. (2016). Associations of parenting dimensions and styles with internalizing symptoms in children and adolescents: A meta-analysis. *Marriage ve Family Review*, 53(7), 613–640. <https://doi.org/10.1080/01494929.2016.1247761>
- Pleck, J. H. (2010). Paternal involvement: Revised conceptualization and theoretical linkages with child

- outcomes. In M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (5th ed; pp. 58–93). Wiley.
- Rakotomanana, H; Walters, C. N; Komakech, J. J; Hildebrand, D; Gates, G. E; ve Thomas, D. G. (2021). Fathers' involvement in child care activities: Qualitative findings from the highlands of Madagascar. *PLOS ONE*, 16(3), e0247112. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0247112>
- Rohner, R. P. (2004). The parental "acceptance-rejection syndrome": Universal correlates of perceived rejection. *American Psychologist*, 59(8), 830–840. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.59.8.830>
- Sameroff, A. J; and Fiese, B. H. (2000). Models of development and developmental risk. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting: Vol. 1. Children and parenting* (2nd ed; pp. 3–26). Lawrence Erlbaum Associates Publishers. <https://psycnet.apa.org/record/2000-07057-001>
- Sarwar, S. (2016). Influence of parenting style on children's behaviour. *Journal of Education and Educational Development*, 3(2), 222–249. <https://ssrn.com/abstract=2882540>
- Schober, P. S. (2013). The parenthood effect on gender inequality: Explaining the change in paid and unpaid work when British couples become parents. *European Sociological Review*, 29(1), 74–85. <https://doi.org/10.1093/esr/jcr041>
- Schofield, T. J; ve Weaver, J. M. (2016). Democratic parenting beliefs and observed parental sensitivity: Reciprocal influences between coparents. *Journal of Family Psychology*, 30(4), 509–520. <https://doi.org/10.1037/fam0000173>
- Sımsıkı, H. (2011). *Baba katılımının ebeveyn tutumu, bağlanma stili ve çift uyumu açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Spera, C. (2005). A review of the relationship among parenting practices, parenting styles, and adolescent school achievement. *Educational Psychology Review*, 17(2), 125–146. <https://doi.org/10.1007/s10648-005-3950-1>
- Sturge-Apple, M. L; Suor, J. H; and Skibo, M. A. (2014). Maternal child-centered attributions and harsh discipline: The moderating role of maternal working memory across socioeconomic contexts. *Journal of Family Psychology*, 28(5), 645–654. <https://doi.org/10.1037/fam0000023>
- Sümer, N; Gündoğdu Aktürk, E; ve Helvacı, E. (2010). Anne-baba tutum ve davranışlarının psikolojik etkileri: Türkiye'de yapılan çalışmalara toplu bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25), 42–59.
- Şahin, F; ve Mercan, Z. (2017). Babalık rolü ve farklı kültürlerde babalık rolü algısı. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 1–10.
- Telli, A. A; ve Özkan, H. (2016). 3-6 yaş grubu çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi*, 6(2), 127–134.
- Türkoğlu, D; ve Akduman, G. G. (2016). Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ile çocuklarının sosyal becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(3), 224–241.
- Wang, I. Y; ve Cheung, R. Y. M. (2023). Parents' gender role attitudes and child adjustment: The mediating role of parental involvement. *Sex Roles*, 89, 425–441. <https://doi.org/10.1007/s11199-023-01386-6>
- Zhang, N; Sandler, I; Tein, J. Y; Wolchik, S; ve Donohue, E. (2022). Caregivers' self-compassion and bereaved children's adjustment: Testing caregivers' mental health and parenting as mediators. *Mindfulness*, 13, 462–473. <https://doi.org/10.1007/s12671-021-01807-1>